

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดำเนินคดีอาญาเป็นมาตรการทางอาญา ที่รัฐมีหน้าที่ต้องรักษาความสงบเรียบร้อย และป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญาควบคู่กับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลยและพยาน ซึ่งกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จะเริ่มตั้งแต่เมื่อมีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้น ต่อจากนั้นก็มีกระบวนการจับกุม การควบคุมหรือให้ประกัน การสืบสวนสอบสวน การพิจารณาสั่งคดี การฟ้องคดี การพิจารณาพิพากษา และการบังคับคดีตามคำพิพากษา และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมดังกล่าว คือ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ศาล และทนายความ ในส่วนของพนักงานอัยการนั้น นับว่าเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีความสำคัญในกระบวนการยุติธรรมอย่างยิ่ง โดยจะต้องปฏิบัติหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกทางอาญาให้แก่ทุกฝ่าย ไม่เอนเอียงเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด การใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการในการพิจารณาสั่งคดีจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครอง ให้ใช้ดุลพินิจอย่างอิสระ ปราศจากการแทรกแซงจากอำนาจใด ๆ รวมทั้งอำนาจรัฐด้วย ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 255 แต่ก็ต้องถูกตรวจสอบหรือถ่วงดุลย์ในการใช้ดุลพินิจดังกล่าวเช่นเดียวกับองค์กรอื่น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

- 1.เพื่อทราบถึงหลักในการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ ว่ายึดหลักการดำเนินคดีอาญาในรูปแบบใด มีข้อดีข้อด้อยอย่างไร
- 2.เพื่อทราบถึงหลักการใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้อง สั่งไม่ฟ้อง หรือการสั่งสอบสวนเพิ่มเติมว่า มีอย่างไร มีมาตรการตรวจสอบดุลพินิจดังกล่าวอย่างไร
- 3.เพื่อทราบถึงขอบเขตในการใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้อง สั่งไม่ฟ้อง หรือการสั่งสอบสวนเพิ่มเติมว่า มีอย่างไร มีมาตรการตรวจสอบดุลพินิจดังกล่าวอย่างไรบ้าง

4. เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการสั่งฟ้อง สั่งไม่ฟ้อง หรือสอบสวนเพิ่มเติม ว่ามี
อย่างไร มีมาตรการตรวจสอบดุลพินิจดังกล่าวอย่างไรบ้าง

1.3 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

สารนิพนธ์เรื่องนี้ มีมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการ ในการสั่งฟ้อง
การสั่งไม่ฟ้องและการสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม โดยมีมาตรการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจดังกล่าว
ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 เพื่อให้การใช้ดุลพินิจดังกล่าวเป็นไปอย่าง
ถูกต้องเป็นธรรม เป็นกลางไม่ลำเอียงหรือเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ในอันที่จะคุ้มครองสิทธิ
เสรีภาพของประชาชนและรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองไปพร้อมกัน โดยทำการศึกษาว่า
ในต่างประเทศมีมาตรการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการอย่างไร สามารถนำมาปรับ
ใช้กับประเทศไทยให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพบ้านเมืองได้หรือไม่เพียงใด ทั้งนี้เพื่อรักษาความ
ยุติธรรม ความเป็นกลาง และการค้นหาความจริงในทางอรรถคดี เพื่อถ่วงดุลและพิสูจน์ความ
จริงในชั้นก่อนฟ้องคดีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัยเป็นการศึกษาวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research)
กล่าวคือ โดยการรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสารเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวทั้งของประเทศไทย และของ
ต่างประเทศ เพื่อศึกษาบทบัญญัติในกฎหมายควบคู่ไปกับทฤษฎีและหลักการของบทบัญญัติ
ดังกล่าว ซึ่งได้มาจากหลักทฤษฎีกฎหมาย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายที่
เกี่ยวข้องกับพนักงานอัยการ แนวคำพิพากษาของศาลฎีกา กฎหมายอื่นๆ และระเบียบสำนักงาน
อัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ.2547 รวมทั้งนำผลกระทบในคดี
สำคัญมาวิเคราะห์และหาข้อเสนอแนะ เพื่อมาพัฒนาการใช้ดุลพินิจในการสั่งคดีอาญาของ
พนักงานอัยการให้มีอิสระ โปร่งใส และเที่ยงธรรม และพัฒนาระบบการตรวจสอบถ่วงดุลย์ให้
เหมาะสมและได้ผลมากยิ่งขึ้น โดยจะนำมารวบรวมให้เป็นระบบเพื่อนำมาวิเคราะห์หาข้อสรุปและ
แนวทางข้อเสนอแนะต่อไป

1.5 ประโยชน์ของการศึกษาวิจัย

การศึกษานี้จะทำให้ทราบถึงเหตุผลที่กฎหมายยอมให้มีการใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้องสั่งไม่ฟ้องหรือการสั่งสอบสวนเพิ่มเติม เพื่อให้เข้าใจมาตรการตรวจสอบดุลพินิจในการสั่งคดีอาญาของพนักงานอัยการ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และ ปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมแนวทางข้อเสนอแนะ ที่จะปรับปรุงข้อบกพร่องดังกล่าวให้เหมาะสมต่อไป